יש בכור פרק שמיני בכורות נ.

מסורת הש"ס

דינרא הדריינא. דינר זהב שטבוע במטבע הדריינים קיסר וטוריינוס קיסר: **ושייפא.** שם המלך: **דמיזדכין כ"ה.** דינר של כסף בדינר זורי: **דל מיניהו שמופה ואינך לפדיון הכן.** דס"ל דסלעים של כבור הם סלעים של ד' דינר והוא סלע זורי דמעה לממשה **סלעים עשרים דינר:** **עשרים ומד נכי דנקא הוו.** דל שמות מכ"ד ופשו עשרים ודל שמות מחד ומחא פשו כ"א נכי דנקא: **אלא דל שמופה וווזא.** ואכמי עשרים נכי דנקא הוו דכי מדלית שמות ד' וכי הדר מדלית מחא (ג) פשו עשרים נכי שמות: **אלא דל כרים וווזא.** ופשו כ"ד והדר דל שמות מכ"ד ופשו עשרים והוך לפדיון הכן מזלי: **דהוו להו עשרין מתקלי במתקלא דינרא.** במשקל דינר זורי כדפרישית: **דמינון עשרין ותמניא** (ד) **ופלגי ופלגא דנקא.** דדינרא ערביא. דדינר זורי עושין הסנעה עשר בדינר ערבי והי"ד עושין כ' פשו להו שם זורים דעבדי מ' דינרים ערביים ופלגא (ה) [ופלגא] (ו) דנקא דהוא פונדיון דדינר הוו י"ב פונדיונין אלא שפונדיוני זורי גדולים ושל ערביים קטנים (ז)[ה] וכיון (ח) דסנעה זורים עושין עשרה ערביים מטי לכל דינר זורי דינר ערבי וממש פונדיונין ערביים וסביעית פונדיון (ט) דלא וחשוב לסנעה דינרים ממש פונדיונין וסביעית פונדיון לכל דינר הוו להו ל"ו פונדיונין עופיאתא לתיון ג' דינרים ומיסתכם דסנעה הוו עשרה הלכך ז' דינר זורים הוו עשרה והי"ד הוו עשרים ופשו שסה דינר זורים הוסף לכל דינר ממשה פונדיונין וסביעית הוו להו ל"ח פונדיונין טופיאתא בזיר פורתא והוה פורתא לא חשיב (י) בין פונדיונין ועשה אותן דינר הוו ל"ח פונדיונין שני דינר ופלגא דדינר ופונדיון מיסתכם דסנעה דינר זורים עושין ממניא ופלגא ופלגא דנקא של ערביים. ולשון זה [יא] שפירשתי כתוב בספרים ולא פירש לנו כי לא פורש מפי הרב הגדול (יב) כל הך מילתא דהוו להו עשרין מתקלי במתקלא דינר לתיון כ"ח ופלגא ופלגא דנקא אכל מלתתיה בתשובת הגאונים: (יג) **סילעין דאורייתא אלפא.** דינר זורים הוו ותילתא (יד) דהן עשרין מעין: **והלא סלע של קודש.** המקדיש שדהו בשנת היובל היה פודה בית זרע [חומר] שעורים בחמשים (טו) סלעים. ובתוספות בכתובות (טו) גבי מקדיש שדהו קמני כערכך יקום (טו) נותן מ"ט סלעים ומ"ט פונדיונין למ"ט שנים של יובל והלא סלע של קודש כו' כלומר ולמה אמרנו מ"ט פונדיונין והלא סלע של קודש מ"ח פונדיונין מיסתכם דקא פריק בית זרע חומר שעורים בחמשים שקל ופונדיון: **פונדיון זה מה טיבו.** ולא נאמר אלא חמשים שקל כסף (טו): **קולבון לפרוטרוט.** הכרע הוא אלי פונדיון דמטי קולבון מעה קטנה לכל אחד לפרוטרוט משמע לכל אחד בפני עצמו כדאמרינן בפרק ראשון (לעיל דף ה.). ולא מצאתי הכתוב אלא בפרוטרוט. קמני מיהת סלע של קודש אלכעים ושמונה פונדיונין והיינו אלכעה דינר זורים דהכי אמרינן בקדושין (דף יב.) שם מעה כסף דינר מעה שני פונדיונין נמצא דינר י"ב פונדיונין וסלע אלכעים ושמונה אלמא סלע דאורייתא אלכעה דינרין וקשיא לרבא: ומשנינן **בסר דאוסיפו עליה.** על סלע דאורייתא הוסיפו אחות ועשאוהו למדת סלע זורי עשרים ואלכעה מעין: **יהיה.** עשרים גרה יהיה השקל משמע עוד הויה אחרת: בפרשת ערכין כתיב הוא. בפרק ויקח קרא כתיב עשרים גרה הוא שלא יפחות: רב אחא בר אבא הוה אמר מדאי כרבא דאמר סלע דאורייתא שלש דינרין ותילתא מעה דינרין ותילתא מעה דינרין ותילתא מעה